

Rariteettikomitean hyväksymät vuoden 1989 harvinaisuushavainnot

HANNU JÄNNES, TAPANI NUMMINEN,
PEKKA J. NIKANDER JA JÖRGEN PALMGREN

Suomen Lintutieteellisen Yhdistyksen Rariteettikomitea (RK) hyväksyi vuodelta 1989 276 harvinaisuushavaintoa ja hylkäsi 28 (hylkäämisprosentti 9,2 %). Käsiteltyjen havaintojen yhteis- ja lajimäärässä (304 ja 70 lajia tai alalajia) palattiin huippuvuoden 1988 (364 ja 84) jälkeen takaisin maanpinnalle. Vuoden 1989 havaintojen määrä on hyvin lähellä RK-lajilistan supistamisen jälkeistä (vuoden 1986 alusta) vuosikeskiarvoa, joka on 306.

Kevät 1989 jäänee aikakirjoihin lähinnä suurharvinaisuuksien ja yllättävien lajien keväänä; maaliskuun lopun ja kesäkuun alun välisenä aikana tavattiin viisi maalle uutta lajia! "Tavallistemista" harvinaisuuksista punajalkahaukka (17 yksilöä), lumihanhi (15) ja lyhytnokkahanhi (30) esiintyivät keskimääräistä runsaslukuisempina. Loppukevään ja kesän runsaina esiintyneitä lajeja olivat mustaotsalepinkäinen ja riuttattiira. Loppukesän mielenkiintoisin ilmiö oli epäilemättä kahlaajapääskeyjen (4 yksilöä) "rynnistys" elokuussa. Syksyllä ainoa todella runsaslukuinen laji oli hippiäisuunilintu, jota tavattiinkin ennätysmäärä, 46 yksilöä. Muiden itäisten lajien, kuten isokirvisen ja kirjosiipi-uunilinnun kohdalla, jouduttiin tyytymään pienempiin määriin

kuin mihin viime vuosina on totuttu. Poissaolollaan loistivat myös harvinaisemmat siperialaiset lajit, kuten ruskouunilintu, schwarzuunilintu ja intiankirvinen, joita kaikkia on viime aikoina tavattu lähes vuosittain.

Maalle uusia lajeja olivat: mustakiuru (2 havaintoa), pyrstötulkku, sepelsoika, harjakoskelo (2 havaintoa) ja pikkutuulihaukka. Toinen havainto tehtiin 6 lajista ja yhdestä alalajista.

RK-käsittelyssä on vielä aikaisemmilta vuosilta joukko havaintoja selkälökin alalajeista ja urpiaisien *cabaret*-alalajista.

RK:n kokoonpano vuonna 1989 oli seuraava: Lasse J. Laine (puheenjohtaja), Martti Hario (sihteeri), Dick Forsman, Matti Kapanen, Matti Lammin-Soila, Tapani Numminen ja Hannu Jännes, jonka SLY:n hallitus valitsi erovuoroaan käyttäneen Esa Sojamon tilalle.

Tapani Numminen on tallentanut osan RK-aineistosta tietokoneelle ja tarkistanut Pekka J. Nikanderin kanssa lomakkeilta katsaukseen tulleet tiedot. Hannu Jännes on kirjoittanut lajikommentit ja laskenut lajikohtaiset yksilömäärät. Jörgen Palmgren on toiminut ATK-asiantuntijana ja avustanut katsauksen tulostamisessa kirjapainoa varten valmiiseen muotoon.

RK:lla on ollut ilo vastaanottaa Zeiss-kiikareiden maahantuojan Oriola Oy:n taloudellinen tuki katsauksen värikuvaliitteen painatuksessa. Oriola Oy:n tuki mahdollistaa laajan kuva-aineiston käytön katsauksessa, mistä esitämme parhaat kiitokset.

Ohjeita

Merkitse RK-lomakkeelle päivämäärätiedot täydellisinä niille varattuun sarakkeeseen (ei sirotelusti tekstin sekaan), myös viimeisin tiedossasi oleva havaintopäivämäärä pitempään paikallisiin olevista linnuista, vaikkei havainto olisikaan omasi (mainitse luonnollisesti myös, kuka viimeisen havainnon teki). Tarkkaa erityisesti, että vuosiluku tulee mukaan ja oikein. Mahdolliset valokuvat on aina syytä lähettää ilmoituslomakkeen mukana, mieluummin CT-kopiona kuin alkuperäisenä diana. Merkitse niihin kuvaajan nimi, kuvauspäivä ja -paikka. Ilmoita saako RK pitää kuvan tai kopioida sen arkistokäyttöön.

Teknisiä ohjeita

RK-lomakkeen täyttämisessä painotettakoon eräitä teknisiä seikkoja. Tekstiä ei pitäisi jatkaa lo-

makkeen vieruksen (marginaalin) yli. Lomake joudutaan RK-prosessissa kopioimaan ja kopiokone lievästi vääristää lomakkeen mitasuhteet, jolloin vieruksessa oleva teksti kopioituu huonosti tai jää kokonaan pois. Lomakkeen kääntöpuolen käyttämistä tekstin jatkamiseen on myös syytä välttää, sillä kopiointi läpivalaisee paperin ja lomakkeen molemmista puolista tulee suttuinen kopio. Käytä siis erillistä A4-kokoista valkoista paperia tekstin jatkamisessa. Piirroksia on aina parasta tehdä erilliselle paperille, ellei sanallinen kuvaus ole itsessään niin lyhyt, että piirros hyvin mahtuu etusivulle.

Lomakkeen täyttämisessä paras tapa on selkein tapa: kirjoituskooneella tiheällä rivivälillä mahdollisuuksien mukaan kaikki asia etusivulle. Luetuta, tiivistä, selkeytä sanontaa. Kuvauksen tyylistä on annettu riittämiin ohjeita aikaisemmissa RK-katsauksissa;

niihin kannattaa aina tarpeen tullen palata.

Rengastajille

Vuoden 1986 alusta lukien jokaisesta rengastetusta RK-lajin yksilöstä rengastaja on velvoitettu täyttämään RK-lomakkeen (lomakkeelle merkitään myös ao. rengasnumero). Poikkeuksen muodostavat vain hippiäsuunilintu ja kirjosiipiuunilintu, joiden rengastettuja yksilöitä ei tarvitse ilmoittaa. RK-lajiluettelon alaviite 'ei pyydystettyjä' (ks. Lintumies 2/1986, s. 65) tarkoittaa siis pyydystystilanteessa rengastettuja yksilöitä, ei jostain syystä rengastamatta jääneitä, vaikka niitä olisikin tarkasteltu (ja määritetty) kädessä. Ilmauksen 'ei pyydystettyjä' tarkoite on kieltämättä epäselvä; pyrkimyksenä on saada tietoon kaikki Rengastustoimiston listausten ulkopuoliset hippiäsuunilintu- ja kirjosiipiuunilin-

tuhavainnot. Muistutettakoon, että rengastaja on aina viime kädessä vastuussa siitä, että hänen rengastamastaan linnusta tulee asianmukaisesti täytetty lomake ajoissa RK:lle. Mikäli siis rengastat rariteetin, huolehdi siitä, että valtuuttamasi henkilö (esim. linnun löytäjä) todella täyttää lomakkeen tai täytää lomake itse. Rengastajan nimi tulee vuoden 1987 havainnoista lähtien aina katsaukseen, silloinkin kun se ei linnun löytäjän tekemälle lomakkeelle ole mahtunut (esim. aakosjärjestyksen johdosta). Rengastajan nimi poimitaan Rengastustoimiston listaukselta, joka RK-lajien osalta käydään läpi vuosittain. Poikkeuksen muodostavat tapaukset, joissa rengastaja ei yhdy RK:n hyväksymään määrittelyyn tai ei suostu alistamaan määrittelyä RK:n arvioitavaksi. Tällöin asia jätetään Rengastustoimiston ja rengastajatoimikunnan ratkaistavaksi.

Mikkeliin oli menijöitä mustakaukalarastasta *Turdus ruficollis atrogularis* katsomaan, mutta kenestäkään ei ollut RK-ilmoituksen tekijäksi. Siksi et löydä havaintoa tästä katsauksesta. – Valok. Mika Nieminen.

Katsauksen yksilömäärät

Katsauksessa esiintyy lajin nimen jäljessä kolme lukua. Ne ilmaisevat tavattujen yksilöiden kokonaismäärän tiettyinä ajanjaksoina. Ensimmäinen luku käsittää ajan vuoteen 1974 asti, toinen luku jakson RK:n toiminnan alkamisesta vuodesta 1975 vuoteen 1988 (RK:n hyväksymiä havainnot) ja kolmas esiteltävän vuoden 1989. Näiden lukujen summa on Suomessa kaikkina aikoina tavattujen yksilöiden kokonaismäärä.

Lyhenteet

Linnun tarkka ikä merkitään kalenterivuosina:

1kv = samana kalenterivuonna, **2kv** = edellisenä kalenterivuonna, **+1kv** = ennen kuluva kalenterivuotta syntynyt jne. Muut ikälyhenteet: **juv** = nuori lintu ensimmäisessä täydellisessä höyhenpuvussa, **ad** = aikuinen, **subad** = esiaikuinen, **pull** = pesä- tai maastopoikanen.

Muut käytetyt lyhenteet: **♂** = koiras, **♀** = naaras, **jp** = juhlapukuinen, **tp** = talvipukuinen, **vp** = vaihtopukuinen, **naaras-puk.** = naaras-pukuinen, **Ä** = laulava, **koiras-Ä** = koirasääninen, **naaras-Ä** = naarasääninen, **r** = rengastettiin, **m** = muuttava. Jos muuttavan linnun lentosuunta on ollut tiedossa, sitä on käytetty m-lyhenteen sijasta (N, NNE, NE jne.). Kääntyvän linnun lentosuunnat on ilmaistu kauttaviivalla (esim. NE/NW). Milloin yksilömäärää ei ilmoiteta, havainto koskee yhtä yksilöä.

Havainnoijien nimet ilmoitetaan lyhentämättöminä. Lomakkeen täyttäjän nimi on ensimmäisenä. Yleensä kaikkien havainnoijien nimet on ilmoitettu, ei kuitenkaan kolmea enempää.

Amerikanjääkuikka *Gavia immer* (2,14,3)

3.6. Lemland, Lågskär +2kv (Visa Rauste, Tapio Aalto, Hannu Kormano ym.). **7.6.** Houtskari, Svinö +2kv jp (Kalle Rainio, Jouko Rainio, Kristiina Rainio). **15.10.** Mustasaari, Valassaret, juv/subad (Tom Backlund).

Normaali esiintyminen. Vuotta 1982 lukuun ottamatta on 80-luvulla tavattu vuosittain 1-3 yksilöä.

Mustakaulauikku

Podiceps nigricollis (17,8,0)

11.6.1987 Sipoo, Savijärvi jp (Heikki Luoto, Kimmo Koponen, Jouko Törngvist).

80-luvun neljäs havainto.

Myrskylintu *Fulmarus glacialis* (12,7,0)

25.7.1982 Ii, Ulkokrunni (Annikki Tynjälä, Helinä Patana, Ilkka Vatanen).

Lintu löytyi kuolleena ja tallennettiin Oulun yliopiston kokoelmiin.

Yöhaikara *Nycticorax nycticorax* (1,3,1)

5.7.- elokuun alku Värtsilä, Selkäkylä 2-kv (Petri Hottola, Harri Kontkanen, Mirja Varonen).

Suomen viides ja samalla ensimmäinen "julkinen" yöhaikara, johon monet alan harrastajat kävivät tutustumassa. Nimensä mukaisesti lintu piileskeli päivät jossain ja ilmestyi Jänisjoen rantapenkalle vasta kesäyön hämärissä. Edellinen havainto on vuodelta 1982. Ruotsissa tavattu 14 kertaa vuoteen 1989 mennessä (Elmelid kirj. ilm.).

Jalohaikara *Egretta alba* (4,30,5)

26.4. Hollola, Kutajärvi (Juha Jalkanen, Mika Selin, Isto Hyvärinen). **17.-22.4.** Nykarleby, Bådan (Tom Backlund, Johan Willman ym.). **19.-22.4.** Porvoon mlk, Pirlax (Tornbjörn West). **2.6.** Saari, Akonpohja (Juha Honkala, Kaj Hällsten, Keijo Inkinen). **23.-25.7.** Joutsa, Mieskonmäki (Markku Huikko).

Runsas esiintyminen, ainoastaan vuonna 1983 nähtiin enemmän jalohaikaroita (6 yksilöä). 80-luvulla havaittu keskimäärin 2-3 yksilöä vuodessa.

13.5.1988 Värtsilä, Sääperinjärvi (Hannu Kivivuori, Kalervo Rinne ym.).

Lyhytnokkahanhi *Anser brachyrhynchus* (42,252,30)

27.3. Mietoinen, Pyhä (Heikki Assinen, Oiva Assinen, Kalevi Häkkilä). **2.-7.4.** Eurajoki, Verkkokari (Juha Sjöholm, Ari Pitkälä). **9.4.** Äetsä, Kiviniemi (Hannu Kettunen, Markku Nurminen). **11.4.** Kankaanpää, Kyyjärvi (Hannu Koskinen, Timo Palomäki). **11.4.** Kankaanpää, Rajasalonselä (Hannu Koskinen, Timo Palomäki). **13.4.** Ilmajoki, Alajoki 13.4. 1, 24.4. 2 yksilöä (Kari Saarinen). **16.4.** Närpiö, Pjelas (Markku Saarinen, Timo Eskola, Jarmo Eskola). **16.4.** Närpiö, Pjelas (Markku Saarinen, Timo Eskola, Jarmo Eskola). **16.4.** Tyrnävä, Rajakorpi 3-4 (Arvo Ohtonen, Ari Kakko). **16.-21.4.** Pukkila, Ruha 2 (Timo Hämäläinen, Mika Selin, Juha Jalkanen ym.). **20.4.** Ilmajoki, Alajoki (Hannu Koskinen). **22.4.** Pori, Kyläsaari (Jari Peltomäki, Kimmo Nuotio). **22.4.** Liminka, Ängesleväjoen varsi 2 (Arvo Ohtonen). **22.4.** Liminka, Temmesjoen penkkatie (Arvo Ohtonen). **22.4.** Liminka, Temmesjokisuu (Mikko Ojanen ym.). **22.4.** Pyhäranta, Rihtniemi NE (Jarmo Komi, Jukka Sillanpää, Tapani Santamaa ym.). **23.4.** Pattijoki, Kotiranta (Kyösti Karjalahti). **23.4.** Liminka, Temmesjokivarso (Mikko Ojanen, Liisa Ojanen). **23.4.** Liminka, Ängesleväjoen varsi (Toni Eskelin, Maria Kanko). **23.4.** Liminka, Kirkonkylä (Hannu Koskinen, Timo Palomäki). **28.4.** Siikajoki, Säärenperä (Arvo Ohtonen, Ari Kakko, Juha Markkola). **28.4.** Kuusamo, Vuotunki (Heikki Seppänen, Tuomo Tahkola). **29.4.** Pori, Yyteri 2 SE (Tom Lindroos, Hannu Kormano, Tapani Missonen ym.). **7.5.** Lumijoki, Sannanlahti NE (Pekka Suhonen, Hannu Kettunen). **11.5.** Pori, Preiviikinlahti (Jari Peltomäki). **11.5.** Hailuoto, Ulkokarvo (Toni Eskelin).

Limingan havaintojen 22.-23. 4. on tulkittu koskevan viittä, Ilmajoen havaintojen kolmea ja Närpiön havaintojen kahta eri yksilöä. Runsas esiintyminen, ei kuitenkaan ennätysvuosien 1987 (51 yks.) ja 1988 (54 yks.) veroinen. Totuttuun tapaan havainnot ovat keskittyneet länsirannikolle. Syynä havaintojen runsastumiseen 80-luvulla on epäilemättä kantojen kasvu, mutta myös lajin tuntemuksen parantuminen ja ainakin Oulun seudulla auton käyttö hanhiparvien laskennassa, mikä mahdollistaa pääsyn riittävän lähelle ruokailevia lintuja ja lyhytnokkahanhiin löytymisen (A. Ohtonen kirj. ilm.).

Laji on mukana katsauksessa toiseksi viimeistä kertaa. Vuoden 1991 alusta alkaen RK ei enää tarkasta havaintoja lyhytnokkahanhista.

6.5.1985 Kempele, Sipola (Arvo Ohtonen). **6.5.1985** Tynävä, Ritokorpi (Arvo Ohtonen). **6.5.1985** Tynävä, Murto 4+2 (Arvo Ohtonen). **6.5.1985** Liminka, Rantakylä (Arvo Ohtonen). **27.4.-3.5.1986** Liminka 2 (Arvo Ohtonen). **23.4.1987** Liminka, Tupos (Arvo Ohtonen). **25.4.1987** Tynävä, Ritokorpi ja Murto 2+1+1 (Arvo Ohtonen, Ilari Kaarto, Jukka Piispanen). **27.4.1987** Liminka, Tupos 1+2 (Arvo Ohtonen, Toivo Kirkkomäki). **28.4.1987** Tynävä, Ritokorpi - Liminka, Tupos 1+1+2+1 (Arvo Ohtonen). **3.5.1987** Tynävä, Ritokorpi (Arvo Ohtonen). **5.5.1987** Liminka, Rantakylä 3 (Arvo Ohtonen). **24.4.1988** Jalasjärvi, Luopajarvi 2 (Mauri Karonen, Manu Alanen). **29.4.1988** Liminka, Luhasto (Arvo Ohtonen, Matti Tynjälä). **30.4.1988** Jalasjärvi, Hirvijärvi (Hannu Koskinen, Timo Palomäki). **30.4.1988** Jalasjärvi, Luopajarvi (Hannu Koskinen, Timo Palomäki). **30.4.1988** Ilmajoki, Alajoki (Hannu Koskinen, Timo Palomäki). **1.5.1988** Hämeenkyrö, Vesajärvi (Hannu Koskinen, Timo Palomäki). **2.5.1988** Tynävä, Murto 1+1+1 (Arvo Ohtonen). **2.5.1988** Tynävä, Ojakylä 2 (Arvo Ohtonen). **2.5.1988** Tynävä, Ritokorpi 3 (Arvo Ohtonen). **4.5.1988** Polvijärvi, Viklinrimpi (Ari Parviainen, Harri Kontkanen). **14.5.1988** Saari, Mikkolanniemi (Jari Kontiokorpi, Juhani Valonen, Esko Veijalainen).

Vuoden 1985 yksilömäärä nousee 30:een ja vuoden 1986 summa 24:een. Vuoden 1987 havainnoista Limingan Tupoksen havainnot 21.-28.4. koskenevat neljää eri yksilöä, kuten myös Ritokorven-Tupoksen havainnot 24.4.-3.5. Kummaltakin paikalta on aikaisemmin hyväksytty 2 lintua. Limingan Rantakylästä on aikaisemmin hyväksytty 30.4. yksi yksilö, lisäystä siis 3 yksilöä. Oheiset havainnot nostavat vuoden 1987 yksilömäärän 51:een.

Vuoden 1988 havainnoista Jalasjärven Hirvijärven (3 yksilöä) ja Seinäjoen/Ilmajoen Alajoen (2 yksilöä) havaintojen tulkitaan koskevan jo aiemmin hyväksyttyjä lintuja. Jalasjärven, Luopajarven 24.4. havaitut linnut tulkitaan uusiksi yksilöiksi, muiden havaintojen tulkitaan koskevan jo aiemmin hyväksyttyjä lintuja (yhteensä 5 yksilöä).

Muiden havaintojen on tulkittu kos-

kevan uusia lintuja, joten vuoden 1988 yksilömäärä nousee 54:een.

Lumihanhi *Anser caerulescens* (37,55,17)

10.-11.4. Kristiinankaupunki, Lälby (Mauri Koivuluoma, Carl-Anders Lundberg, Jan Almark). **15.-22.4.** Äetsä, Honkola **15.4.- noin 1 viikko eteenpäin** (Petri Saari, Mika Ala-Uotila). **16.4.** Lumijoki, Kari (Pirkka Aalto, Panu Kuokkanen, Sari Puntti). **24.4.** Nokia, Tottijärvi 2S (Lasse Kosonen). **24.4.** Raahen, Pitkäkari (Kari Varpenius). **30.4.** Pälkäne, Mälkkilä 2 (Seppo Mäkinen, Matti Vaitinen). **30.4.** Siikajoki, Tauvo 2 (Mikko Ojanen). **7.5.** Espoo, Suomenoja (Jani Ceder). **7.5.** Helsinki, Tali N/W (Juha Kärkkäinen). **15.5.** Kaarina, Kuusistonlahti 2 (Daniel Brännkärr, Samu Numminen, Kalle Rainio). **18.5.** Korppoo, Utö (Tapio Lineri). **8.8.** Korppoo, Jurmo +1kv (Sampo Laukkanen, Jani Ceder).

Jälleen runsas esiintyminen, ei kuitenkaan vuoden 1988 ennätysesintymisen (22 yksilöä) luokkaa. Aikaisemmin 80-luvulla yksilömäärät ovat vaihdelleet välillä 0 - 7. Kaikki hyväksytyt havainnot koskevat lumihanhen valkoista värimuotoa. Edellisessä katsauksessa (Hario ym. 1989) mainittuja havaintoja "sinihanhista", lumihanhen tummasta värimuodosta, ei ole hyväksytty (ks. hylätyt havainnot). Havainnoijien on syytä muistaa, että erilaiset hanhiristeyvät saattavat muistuttaa suuresti "sinihanhia". Sinihanhivahavainnon hyväksymiseksi vaaditaan tarkkaa kuvausta kaulan, selän ja vatsan sekä nokan ja jalkojen väryksestä.

30.4.1988 Liminka, Liminganlahti (Esa Hohtola). **8.5.1988** Lempäälä, Ahtialanjärvi 2 (Tero Ilomäki, Juha Tantt). **26.5. 1988** Siilinjärvi, Kehvo (Eero Väänänen, ilmoitti Markku Ukonen). **4.9.1988** Vammala, Nuupala (Hannu Koskinen, Timo Palomäki).

Ennätysvuoden 1988 yksilömäärä nousee 22:een.

Sepelhanhi *Branta bernicla hrota* (4,19,3)

25.5. Virojoki, Virolahti (Markku Saarinen, Olli Trogen). **25.5.** Kirkkonummi, Porkkala E (Bimbi Ollberg, Henrik Lindholm, Roland Sundström). **26.5.** Kirkkonummi, Porkkala E (Bimbi Ollberg, Karno Mikkola, Henrik Lindholm ym.).

Tavanomainen esiintyminen.

Punakaulahanhi *Branta ruficollis* (3,20,3)

16.5. Virolahti, Hurppu 2E (Kari Saarinen, Pentti Kallio). **16.5.** Virolahti, Lakakallio 2E (Mikko Supponen, Ville Supponen, Antti Supponen). **9.10.** Punkaharju, Hirvikoski (Jari Kontiokorpi).

Hurpun ja Lakakallion havainnot koskevat samoja yksilöitä. Tavanomainen esiintyminen. Toistaiseksi suurin yksilömäärä on vuodelta 1987, jolloin havaittiin 5 yksilöä. Suomessa esiintyminen painottuu kevääseen, havainnoista vain kuusi on syksyiltä. Ruotsissa laji on havaittu vuoteen 1986 mennessä 64 kertaa ja syyshavaintoja on hieman enemmän kuin kevähavaintoja (Breife ym. 1990).

Tavi *Anas crecca carolinensis* (1,5,1)

21.4. Pukkila, Ruha ♂ (Timo Härmäläinen, Mika Selin, Juha Jalkanen).

Tavanomaisen niukka esiintyminen. Vuodesta 1985 lähtien tavattu vuosittain. Kaikki havainnot tästä tavin pohjoisamerikkalaisesta alalajista ovat 31.3. - 13.5. väliseltä ajalta.

30.4.1988 Valkeakoski, Viidennu-
mero ♂ (Rainer Häggblom, Heikki Kasurinen).

Sinisiipitavi *Anas discors* (1,5,0)

27.4.-7.5. 1988 Helsinki, Viikki ♂ (Tomi Muukkonen, Matti Katajainen).

Vuoden 1988 yksilömäärä nousee kahteen.

Punapäänarsku *Netta rufina* (9,20,1)

7.8. Korppoo, Jurmo ad ♀ (Sampo Laukkanen, Jani Ceder).

Vuoden 1988 ennätysesintymisen (5 yksilöä) jälkeen palattiin normaaliin päiväjärjetykseen. RK:n toimikaudella (vuodesta 1975) havaituista linnuista 11 on tavattu keväällä huhti-toukuussa ja kuusi heinä-elokuussa. Myö-
häisimmät havainnot ovat joulukuulta.

Sepelsotka *Aythya collaris* (0,0,1)

28.4.-3.5. Pori, Kokemäenjoki ♂ (Jari Peltomäki, Kimmo Nuotio).

Ensimmäinen ja pitkään odotettu havainto tästä pohjoisamerikkalaisesta sotkasta. Ruotsissa lajista on vuoden 1975 ensitapaamisen jälkeen tehty havaintoja vuosittain, yhteensä 13:sta eri

yksilöstä. Ruotsin havainnot keskittyvät kevääseen ja talvikaudelle (Breife ym. 1990). Englannissa laji tavattiin ensimmäisen kerran vuonna 1955 (Sharrock 1982) ja vuoden 1989 loppuun mennessä havaintoja oli kertynyt 265 yksilöstä (Rogers ym. 1990).

Pilkkaniska *Melanitta perspicillata* (10,11,1)

6.5. Pyhäranta, Rihtniemi ad ♂ (Hannu Virtanen, Anna Immola, Jarmo Komi ym.).

26.5.-1.6.1985 Paltamo, Mieslahti +2kv ♂ (Martin Helin, Heikki Vasamies ym.).

Harjakoskelo *Mergus cucullatus* (0,0,2)

22.-24.5. Oulunsalo, Koivukari ♂ (Jorma Pessa). 29.10.-4.11. Naantali, Luolalanjärvi ♂ (Tom Lindroos, Ilari Sääksjärvi ym.).

Maalle uusi laji. Tämä pohjoisamerikkalaisen koskelon on tulkittu harhautuneen Eurooppaan luonnonvaraisesti (Cramp & Simmons 1977), mutta laji on myös suhteellisen tavallinen

hoidokki ainakin Englannin vesilintutarhoissa (Hughes 1990).

Isohaarahaukka *Milvus milvus* (11,5,4)

15.3. Turku, Rauvolanlahti N (Rurik Baarman, Pentti Vihanto, Rolf Karlsson). 24.3. Parainen, Granvik W/NW (Ari Kuusela, Jussi Jauhainen, Jarmo Saarnio). 26.3. Kirkkonummi, Morsfjärden NE (Sakari Damski, Anu Damski). 27.3. Kirkkonummi, Järsö WNW (Henrik Lindholm). 1.5. Vihti, Vanjärvi ad (Olavi Väisänen, Heimo Väisänen).

Kirkkonummen havaintojen on tulkittu koskevan samaa yksilöä. Ilahduttavan runsas esiintyminen. Edelliset havainnot ovat vuosilta 1979 ja 1982. Ruotsin pesivä kantaa voimistuu edelleen ja levittäytyy kohti pohjoista (Tyrberg 1990). Osoituksena hyvistä pesimävuosista ovat myös Etelä-Ruotsissa syysmuutolla havaittujen nuorten lintujen määrät kasvaneet viime vuosina. Ruotsalaisten isohaarahaukkojen muuttokäyttäytymisessä tapahtunut muutos lienee tärkeä osasyys pesivän kannan runsastumiseen: 50-luvun puo-

livälistä alkaen vanhat linnut ovat jääneet talvehtimaan Skoonen (Kjellen 1990).

Käärmeotko *Circaetus gallicus* (0,11,2)

24.4. Rautjärvi, Nira (Sakari Damski, Anu Damski). 2.5. Kirkkonummi, Sunds N (Timo Aivila, Matti Aivila, Karno Mikkola ym.).

Arosuohaukka *Circus macrourus* (33,38,3)

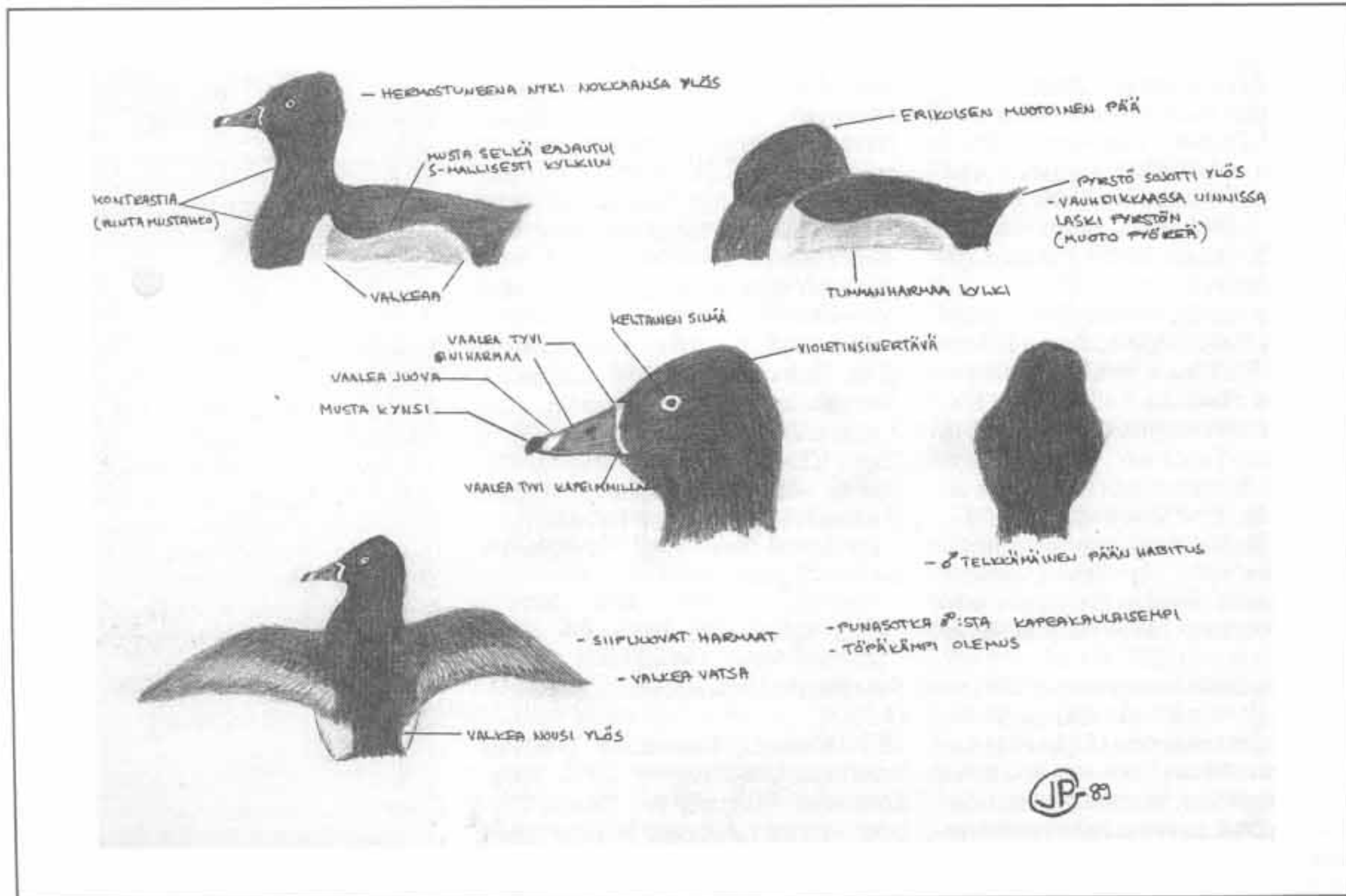
22.4. Lumijoki, ad ♂ (Mikko Ojanen, Liisa Ojanen, Matti Tynjälä ym.). 11.5. Vuolijoki, Otanmäki 2kv ♂ (Hannu Rönkkö). 28.8. Liminka, Virkkula ♂ (Jari Peltomäki, Ulla Maturi).

5.5.1988 Liminka, Kedonperä ad ♂ (Toivo Kirkkomäki, Samuli Kirkkomäki).

Vuoden 1988 yksilömäärä nousee viiteen.

Niittysuohaukka *Circus pygargus* (18,145,16)

14.5. Kirkkonummi, Porkkala 2kv NNE (Pekka Suhonen, Ari Veijalainen)

Sepelotko *Aythya collaris* koiras Porissa 28.4.-3.5. 1989. – Piirros Jari Peltomäki.

ym.). **14.5.** Kaarina, Kuusisto ad ♂ (Hannu Kormano). **19.5.** Lemland, Lågskär ad ♂ N (Timo Hietanen, Tapio Aalto, Arto Keskinen ym.). **24.5.** Lumijoki, Kari ad ♂ (Kari Tornikoski, Henry Ekholm, Kimmo Hotulainen). **26.5.** Virolahti, Vilkkilä 2 kv ♂ E (Klaus Laine). **27.-28.5.** Sodankylä, Tankavaaranaapa 2kv (Anssi Vähätalo, Antti Below). **30.5.** Virolahti, Nopala +2kv ♂ (Seppo Grönlund). **31.5.** Siikajoki, Tauvo ad ♂ (Jari Heikkinen, Heikki Pakkala). **19.6.** Hanko, Täktom 2kv ♂ (Ilpo Huolman, Henry Ekholm, Kimmo Hotulainen). **23.7.-29.8.** Liminka, Selkämaa ad ♂, ad ♀ ja 3 pull r (Dick Forsman, Toivo Kirkkomäki, Jouni Ruuskanen). **20.-25.8.** Saari, Jyrkilä 1kv (Jouko Rantanen, Kaija Rantanen ym.).

Keskimääräistä runsaampi esiintyminen. Edelliset pesimähavainnot ovat vuosilta 1987 ja 1982. Vuosina 1975 – 1982 laji pesi Suomessa kymmenen kertaa.

9.5.1987 Raisio, Kukonpää +2kv ♂ (Hannu Kormano, Rauli Lumio, Juha Varrela ym.). **4.9.1988** Siuntio, Tjusträsk 1kv (Hannu Koskinen, Timo Palomäki). Ennätysellisen vuoden 1987 yksilömäärä nousee 27:een.

Pikkukiljukotka *Aquila pomarina* (6,48,3)

11.5. Joensuu, Repokallio NW (Matti Kapanen). **1.6.** Hamina, Kirkkojärvi 1 subad/ad (Tom Lindroos, Markku Huhta-Koivisto). **17.6.** Kirkkonummi, Estby subad (Ahti Vapaavuori, Elisa Vapaavuori).

Keskimääräistä niukempi esiintyminen. Ruotsissa jälleen ennätysvuosi: 19 yksilöä, joista 15 nähtiin Skånessa elo-syyskuussa (Elmelid, kirj.ilm.). Ruotsissa lajin esiintyminen painottuu voimakkaasti syksyyn (Breife ym. 1990), Suomessa taas keväeseen ja alkukesään.

11.5.1988 Kirkkonummi, Espoonlahti ad ENE (Markku Huhta-Koivisto). **10.9.1988** Helsinki, Paloheinä ENE (Kari Lindblom, Paul Dernjatin, Ari Viljanen).

Vuoden 1988 yksilömäärä kohoaa kahdeksaan, mikä on kaikkien aikojen korkein vuosisumma.

Kiljukotka *Aquila clanga* (? ,101,3)

11.-15.8. Vihti, Vanjärvi 2kv (Heikki Luoto, Pekka Luoto, Kalle Virta ym.). **20.8.** Helsinki, Viikki subad (ilmeisesti 3kv) (Kari Lindblom ym.). **13.9.** Hanko, Länsisatama 1kv (Pekka J.

Nikander, Markku Mikkola). **16.9.** Hanko, Täktom 1kv (Heikki Assinen, Tapani Numminen, Annika Forsten ym.).

Normaalia heikompi esiintyminen. Hangon havainnot koskevat samaa yksilöä. Viikin linnussa todettiin harvinaisen *fulvescens*-värimuodon tunto-merkit. Tämän hyvin vaalean värimuodon edustaja on tavattu kerran aikaisemmin maassamme: Hanko, Täktom 5.10.1984.

Huhujen mukaan Ylämaan, Väkeväjärven "neuvostokotkat" olivat paikalla myös vuonna 1989, näistä ei kuitenkaan ole saatu RK-ilmoitusta!

29.4.1988 Joensuu, Karsikko subad (Jouni Pursiainen).

Vuoden 1988 yksilömäärä nousee 13:een.

Punajalkahaukka *Falco vespertinus* (? ,200,23)

16.4. Pattijoki, Kirkonkylä ♀ (Kari Varpenius). **5.5.** Kokkola, Öja ♀ (Matti Sykkö, Susanna Verronen). **7.5.** Hanko, Täktbukten ♀ NE (Lasse J. Laine, Markku Vakiala, Mika Nieminen). **13.5.** Pori, Kirrinsanta ♀ (Tom Lindroos, Markku Huhta-Koivisto, Jouko Lunden ym.). **14.5.** Lumijoki, ♀ SE (Toni Eskelin). **22.5.** Siikajoki, Tauvo ♀ (Heikki Pakkala). **25.5.** Porvoon mlk, Pikkupernajanlahti ♀ (Torbjörn West). **25.5.** Kirkkonummi, Porkkala 2kv ♂ N (Asko Rokala, Henrik Lindholm ym.). **27.-29.5.** Vehkalahti, Salminlahti 2kv ♂ (Klaus Laine, Mikko Pöllänen ym.). **28.5.** Ylämaa, Sammalinen ♂ (Hannu Friman, Mika Teivonen, Kalle Virta). **29.-31.5.** Nummi-Pusula, Koisjärvi 2kv ♂ (Jari Helstola, Ari Linna). **30.5.** Nummi-Pusula, Koisjärvi 2kv ♀ ja +2kv ♀ (Hannu Friman). **2.6.** Virolahti, Virojoki ♀ (Tom Lindroos, Markku Huhta-Koivisto). **2.6.** Virolahti, Hellä 2kv ♂ NW (Tom Lindroos, Markku Huhta-Koivisto). **3.6.** Kirkkonummi, Evitskog ♀ (Kari Ahola). **4.6.** Kristiinankaupunki, Lapväärtti 2kv ♀ (Hannu Koskinen, Matti Pessa). **8.6.** Liminka, Tupos ♀ (Hannu Koskinen). **29.6.** Pattijoki, Olkijoki +2kv ♂ (Kari Varpenius). **20.7.** Vuolijoki, Otanmäki 2kv ♂ (Hannu Rönkkö). **12.8.** Ylämaa, Sammalinen 1kv (Henrik Lindholm, Mika Nieminen, Roland Sundström). **28.8.** Saltvik, Hagaslätten +1kv ♀ (Göran Andersson). **3.9.** Kristiinankaupunki, Norrfjärden +2kv ♂ (Mauri Koivuluoma, Timo Vanhatalo).

Edellisvuoden tapaan keskimääräistä parempi vuosi ja runsas kevätesii-

ntyminen.

26.5.1981 Kempele, Salmioja 2kv ♂ (Seppo Neuvonen, Arvo Ohtonen). **7.-8.6.1988** Siikajoki, Tauvo 2kv ♂ (Mikko Ojanen). **11.6.1988** Pudasjärvi, Jaalanka ♀ (Toivo Kirkkomäki). **ke-säkuu 1988** Parikkala, Siikalahti 2kv ♂ (Mikko Pöllänen). **9.7.1988** Pori, Leveäkari (Tapio Lineri). **8.8. 1988** Vehmaa, Vinkkilä ♀ (Ari Linna)

Vuoden 1988 yksilömäärä nousee 23:een.

Pikkutuulihaukka *Falco naumanni* (0,0,1)

8.6. Siuntio, Kokkila ad ♂ (Matti Silanpää, Tomi Valtonen, Henry Ekholm ym.)

Maalle uusi lintulaji. Pikkutuulihaukka pesii pääasiassa Iberian niemimaalta itään Balkanille, Neuvostoliiton länsiosiin ja Keski-Siperiaan ulottuvalla alueella. Lajin eurooppalaisella levinneisyysalueella todettu massiivista kannan taantumista viime vuosikymmeninä (Cramp & Simmons 1980). Ruotsissa pikkutuulihaukka on tavattu seitsemän kertaa (Breife ym. 1990) ja Tanskassa viisi kertaa vuoteen 1987 mennessä (Olsen 1988).

Tunturihaukka *Falco rusticolus*

15.1.-18.2. Keuruu, 1kv (Tarmo Myntti, Kari Myntti). **25.-26.3.** Kauhava, Alajoki (Harri Hakkarainen, Päivi Palokangas, Benjam Pöntinen). **17.9.** Vaasa, Söderfjärden 1kv (Harry Seppälä, Jarmo Laine, Aimo Uuttu). **26.9.-1.10.** Vaasa, Söderfjärden 1kv (Ari Veijalainen). **1.10.** Luvia, Säppi 1kv (Jani Vastamäki, Kari Kekki, Jaakko Esama ym.). **8.10.** Karkkila, Pyhäjärvi 1kv W (Hannu Friman, Jari Landen, Kalle Virta ym.). **n.15.10.** alkaen Pori, Hyvelä 1kv (Asko Eriksson, Anja Eerikäinen, Tom Lindroos ym.). **23.10.** Kajaani, Olliska 1kv (Hannu Rönkkö).

Havainnot Tunturi-Lapin eteläpuolelta tarkastetaan.

Vaasan havainnot koskevat samaa lintua. Porin lintu löydettiin heikkokuntoisena ja otettiin hoitoon.

20.10.1988 Parikkala, Siikalahti subad/ad S (Mikko Pöllänen, ilmoitti Jari Kontiokorpi).

Kääpiöhuitti *Porzana pusilla* (0,3,1)

11.-n.30.6. Hartola, Ihanajärvi ♂ r (Kari Reinikainen, Reijo Ikonen, Arto Puikkonen).

Neljäs havainto lajista. Aikaisemmat havainnot ovat vuosilta 1981,

1983 ja 1984, ja myös ne koskevat soidinäänneilleitä ja pyydystettyjä kesa-heinäkuisia lintuja. Myös Ruotsissa kääpiöhuitti on havaittu neljästi (Breife ym. 1990).

Pikkuhuitti *Porzana parva*

(21,58,6)

30.4. Parikkala, Siikalahti ♂- ja ♀-Ä (Olli-Pekka Pietiläinen, Jari Kontiokorpi, Esko Veijalainen). **6.5.** Nummi-Pusula, Savijärvi ♂-Ä (Hannu Friman, Kari Degerstedt, Kalle Virta). **7.5.-7.6.** Hollola, Pataluodonpohja ♀-Ä (Pekka Saikko ym.). **23.5.** Hollola, Vesijärvi ♂-Ä (Sampo Laukkanen, Jan Ceder). **31.5.-11.6.** Mustasaari, Raippaluoto ♂-Ä (Tuomas Lukkari, Mikko Hurme, Timo Lahti ym.).

Varsin tavanomainen esiintyminen. Myös Ruotsissa tavattiin kuusi yksilöä vuonna 1989 (Tyrberg 1990).

Siperiankurmitsa *Pluvialis fulva*

(1,7,0)

6.-7.8.1984 Lemland, Lågskär ad jp (Jörgen Palmgren, Karno Mikkola). **18.-20.8.1984** Siuntio, Myrans ad vp (Jörgen Palmgren, Jan Södersved, Lasse J. Laine ym.).

Kummatkin havainnot on julkaistu vuoden 1984 katsauksessa lajilleen (silloin alalajilleen) määrittämättöminä. Lisääntyneen määritystietouden myötä molemmat linnut on nyt voitu tunnistaa siperiankurmitsoiksi *P. fulva*. Lajiparin määrittämisestä ja taksonomiasta katso esim. Connors (1983), Dunn ym. (1987) ja Fredriksson & Tjernberg (1990).

Avosetti *Recurvirostra avosetta*

(16,113,7)

9.4. Lohja, Kirkniemi (Ilkka Wentus, Tomi Valtonen, Henry Ekholm ym.). **30.4.** Korppoo, Jurmo (Pasi Pirinen ym.). **3.-12.5.** Pori, Yteri 1+4+5 (Tapani Lilja, Antti J. Lind, Juha Niemi). **6.5.** Pori, Yteri 4 (Heikki Assinen, Matti Eloranta, Kalevi Sillanpää).

Porin havaintojen on tulkittu koskevan viittä eri yksilöä.

19.-21.6. 1987 Pori, Yteri (Ari Rantamäki, Ossi Nevala, Pentti Kuusela).

Aavikkojuoksija *Cursorius cursor*

(1,0,1)

25.9. Kullaa, Leineperi +1kv ♀ kuoli ja tallennettiin Turun yliopiston koelmiin (Kari Kekki ym.).

Toinen havainto tästä kauniista kahlaajasta, joka heikkokuntoisena joutui

sinisuohaukan uhriksi ennen kuin siitä ehti muodostua yleinen nähtävyys. Edellinen havainto on tehty Haminan Vehkalahdella lokakuussa 1893! Muissa Pohjoismaissa laji on tavattu Ruotsissa kolmasti ja Tanskassa neljästi. Kaikki pohjoismaiset havainnot ovat syksyltä (Breife ym. 1990).

Kahlaajapääskey *Glareola pratincola*

(0,1,4)

1.-3.8. Salo, Halikonlahti ad (Seppo Sällylä). **4.-5.8.** Siuntio, Myrans ad (Sakari Damski, Anu Damski, Mika Nieminen ym.). **7.-8.8.** Järvenpää, Tuusulanjärvi ad (Seppo Niiranen, Matti Lehti, Pekka Vainonen ym.). **20.-22. 8.** Kemiö, Sjöfax ad (Jukka K. Nurmi).

Suhteellisen voimakas ja lyhyelle aikavälille sijoittunut esiintyminen oli kesän mielenkiintoisimpia ilmiöitä. Vastaavasta "rynnistyksestä" muualla Länsi-Euroopassa ei ole kantautunut tietoja. Ruotsissa havaittiin koko vuonna vain yksi lajilleen määrittämätön kahlaajapääskey (Elmelid kirj. ilm.) ja Englannistakin on vain yksi huhtikuinen havainto (Rogers ym. 1990). Maamme ensimmäinen havainto tästä lajista on Kalajoelta toukokuulta 1984.

Mustajalkatylli *Charadrius*

alexandrinus

(18,14,1)

9.5. Pori, Yteri ♀ (Tapani Lilja, Hannu Koskinen ym.).

Normaalin niukka esiintyminen. Meitä lähinnä sijaitsevilla pesimäalueilla Skoonessa kanta pienenee edelleen. Jäljellä olevat 8-9 paria saivat kuusi poikasta lentoon vuonna 1989 (Tyrberg 1990).

Alaskansirri *Calidris melanotos*

(6,15,3)

24.4. Vehkalahti, Metsäkylä (Rainer Kunnari, Erkki Kunnari, Klaus Laine). **12.6.** Vuolijoki, Otanmäki (Hannu Rönkkö, Alpo Parttimaa ym.). **13.-17.9.** Salo, Halikonlahti 1kv (Janne Riihimäki, Seppo Sällylä).

Vuoden tauon jälkeen jälleen hyvä vuosi. Suomessa tavatuista alaskansirreistä 15 on keväältä ja 9 loppukesältä - syksyltä. Brittein saarilla laji on yleisin nearktin kahlaaja, vuosittain tavataan 25-50 yksilöä. Suurin osa Brittein saarten havainnoista on syyshavaintoja, ja on luultavaa, että pohjoismaiset kevähavainnot ovat näitä syksyllä Länsi-Eurooppaan hautuneita lintuja, jotka keväällä lähtevät muuttamaan kohti pohjoista.

Lampiviklo *Tringa stagnatilis*

(47,188,17)

29.-30.4. Heinolan mlk, Nynäsinlahti (Osmo Ruottinen, Ahti Peltonen, Paavo Posti ym.). **30.4.** Kotka, Hovinsaari (Mikko Pöyhönen, Tatu Hokkanen ym.). **6.-9.5.** Vihti, Vanjärvi (Hannu Friman, Kari Degerstedt, Kalle Virta). **9.5.** Rautjärvi, Kivijärvi (Jari Kontiokorpi). **13.-15.5.** Hämeenkyrö, Osara (Markku Kangasniemi, Rainer Mäkelä, Jouni Riihimäki). **13.-14.5.** Espoo, Suomenoja 2 (Pekka Suhonen). **14.5.** Pyhtää, Ristisaari (Mikko Pöyhönen, Simo Solanterä, Ari Vuorio ym.). **14.5.** Oulu, Syväsatama (Mikko Ojanen, Liisa Ojanen). **16.5.** Kotka, Hovinsaari (Klaus Laine, Tatu Hokkanen). **19.5.** Kotka, Hovinsaari 2 lähtivät N (Klaus Laine). **20.5.** Lappeenranta, Haapajärvi (Jouko Rantanen, Kaija Rantanen). **21.5.** Lappeenranta, Askola (Jouko Rantanen, Paavo Rantanen ym.). **21.5.** Vihti, Vanjärvi (Sampsa Cairenius, Kaj Hällsten, Tomi Muukkonen ym.). **23.5.** Kotka, Hovinsaari lähti E (Mikko Pöyhönen). **23.5.** Kotka, Hovinsaari (Mikko Pöyhönen, Klaus Laine). **3.6.** Kotka, Hovinsaari lähti N (Mikko Pöyhönen). **5.-7.6.** Kotka, Hovinsaari rengas jalassa (Mikko Pöyhönen). **8.6.** Kotka, Hovinsaari lähti E (Mikko Pöyhönen, Jorma Rökköläinen). **3.8.** Hämeenlinna, Hattelmala 1 (Ari Lehtinen).

Kotkan Hovinsaaren yksilömäärän laskeminen on vaikeaa, tässä lukumääräksi on arvioitu viisi eri yksilöä. Havaintojen määrä vastaa hyvin 80-luvun keskiarvoa 16. Parhaat lampiviklovuodet ovat olleet 1983 ja 1984, jolloin on havaittu 28 ja 33 yksilöä.

25.5.1988 Saari, Pohjanranta (Olli-Pekka Pietiläinen, Esko Veijalainen). **20.7.1988** Lumijoki, Virkkula (Hannu Koskinen, Jorma Pessa, Jukka Pessa ym.).

Amerikanrantasipi *Actitis macularia*

(0,1,1)

14.-22.5. Oulunsalo, Peuhu (Mikko Ojanen, Ari Kakko, Arvo Ohtonen ym.).

Toinen havainto tästä meikäläisen rantasipin "Amerikan serkusta". Ensimmäinen havainto on Iin Ulkokrunneilta 3.6. 1982. Ruotsissa amerikanrantasipiä ei ole vielä tavattu, Englannissa laji sen sijaan nähdään vuosittain.

Amerikanvesipääskey

Phalaropus tricolor

(2,1,1)

14.-17.9. Lappeenranta, Askola 1kv (Jouko Rantanen).

Ensimmäinen syyshavainto ja ensimmäinen nuori lintu. Aikaisemmat kolme havaintoa ovat koskeneet touko-kesäkuisia vanhoja lintuja. Ruotsissa laji on tavattu kuudesti, Norjassa kerran ja Tanskassa neljästi (Breife ym. 1990). Lappeenrannan linnun lisäksi Pohjoismaista tunnetaan vain yksi aikaisempi syyshavainto nuoresta linnusta.

Isovesipääsky *Phalaropus fulicarius*
(11,19,1)

29.7. Pyhäranta, Laitakari ad (Hannu Virtanen).

Kahden "lihavan" vuoden jälkeen (1987 5 ja 1988 4 havaintoa) palattiin jälleen harmaaseen arkeen.

Isokihu *Catharacta skua*
(6,12,1)

29.5. Lemland, Lågskär SW (Timo Hietanen, Tapio Aalto).

Mustanmerenlokki
Larus melanocephalus
(0,2,1)

30.5. Pattijoki, Yrjänä ad jp (Kari Varpenius, Kauno Siltala).

Vasta kolmas havainto tästä Keski- ja Länsi-Euroopassa jalansijojaan vahvistavasta lokista. Kaksi aikaisempaa havaintoa ovat vuosilta 1984 ja 1988 ja koskivat molemmat 3kv lintuja.

Pikkukajava *Rissa tridactyla*
(?,285,?)

18.6.1982 Ii, Ulkokrunni ad löydetty kuolleena, toimitettu Oulun yliopiston kokoelmiin (Matti Tynjälä, Esa Taskinen, Annikki Tynjälä ym.). 13.10.1985 Eckerö, Signilskär 3 1kv SW (Hannu Koskinen, Petri Rissanen). 22.10.1985 Eckerö, Signilskär 1kv SSE (Hannu Koskinen, Petri Rissanen).

Poistettu tarkastettavien lajien luettelosta vuodesta 1986.

Riuttatiira *Sterna sandvicensis*
(16,50,10)

22.4. Pyhäranta, Rihtniemi 1 jp 1 tp (Jarmo Komi, Pekka Rautsala, Tapani Santamaa ym.). 21.5. Virolahti, Huovari (Rauno Sandberg). 11.6. Lemland, Lågskär +2kv (Visa J. Rauste, Hannu Kormano, Sampo Laukkanen). 16.6. Korppoo, Jurmo (Lauri Hänninen). 22.7. Hanko, Vedagrundet 3 ad (Christer Casagrande). 1.8. Hanko, Hangon lintuasema ad (Kari Soilevaara, Pekka Topp). 6.8. Hanko, Halias ad lähti NNE (Jukka Hatva).

Runsas esiintyminen, ei kuitenkaan ennätysvuoden 1988 veroinen, jol-

loin tavattiin 16 yksilöä. 80-luvulla havaittu vuosittain keskimäärin viisi yksilöä. Lajin esiintyminen keskittyy voimakkaasti toukokuun loppuun kesäkuun alkuun ja heinäkuulle.

Riutta-/Hietatiira
Sterna sandvicensis/
Gelochelidon nilotica
(0,0,3)

15.4. Hanko, Vedagrundet 2 E (Hannu Koskinen, Timo Palomäki). 24.5. Kirkkonummi, Porkkala ad E (Sakari Damski, Henrik Lindholm, Mika Nieminen ym.).

Valkosiipitiira
Chlidonias leucopterus
(3,12,2)

26.5. Vihti, Vanjärvi 2 ad (Olavi Väisänen, Heimo Väisänen, Kari Virta).

Jääkyyhky *Alle alle*
(n. 58,50,1)

13.10. Luvia, Säppi tp (Jari Peltomäki).

10.-11.11.1987 Mustasaari, Björköby (Emil Holm, ilmoitti Ralf Wistbacka). Saatiin elävänä kalaverkosta ja vapautettiin. 21.5.1988 Mustasaari, Södra Vallgrund (Klas Högbäck, ilmoitti Ralf Wistbacka). Saatiin kuolleena kalaverkosta. Tallennettiin Jyväskylän yliopiston kokoelmiin.

Lunni *Fratercula arctica*
(n.28,6,0)

28.12.1988 Salla, Naruskajärvi 1kv löydetty kuolleena (Kimmo Kaakinen, Jorma Heikkilä, ilmoitti Martti Särkelä).

Tyypillinen havainto: Pohjois-Suomi, talvi ja kuollut lintu. Edellinen lintu törmäsi poliisiin Tuupovaaran keskustassa vuonna 1983 ja lopetettiin. Sallan lintu törmäsi puhelinlankoihin, ja sen löysi lumihangesta utelias poro.

Isoturturikyyhky
Streptopelia orientalis
(0,6,1)

23.11.1989 - 5.2. 1990 Pori, Pihlava 1-2kv ♂ saatiin kiinni heikkokuntoisena. Kuntoutui ja lennätettiin Bangkokiin 5.2. 1990 (Tapani Lilja, Pekka Sainio ym.).

Linnussa todettiin alalajin *meena* piirteet. Maassamme tavatuista seitsemästä linnusta kolmessa on todettu *meen*an ja kahdessa *orientaliks*en piirteet. Etenkin *meen*an erottaminen turturikyyhkystä voi olla ongelmallista. *Meenaa* määritettäessä on syytä kiinnittää erityistä huomiota tertiaalien ja hartiahöyhenten yksityiskohtaiseen

kuviointiin (ja tehdä niistä tarkat muistiinpanot heti havaintohetkellä).

Alppitervapääsky *Apus melba*
(0,1,2)

5.5. Kotka, Hovinsaari 2 (Mikko Pöyhönen).

Maamme toinen havainto, edellinen on lokakuulta 1980. Ruotsissa, missä laji on tavattu seitsemän kertaa, havainnot jakautuvat touko-kesäkuulle ja elo-syyskuulle (Hirschfeld 1989). Alppitervapääskyä määritettäessä on syytä pitää mielessä osittain albiinon tervapääskyn mahdollisuus ja pyrkiä alapuolen kuvioinnin lisäksi kuvaamaan mahdollisimman tarkasti myös yläpuolen väritys sekä linnun koko ja muoto.

Mehiläissyöjä *Merops apiaster*
(15,50,2)

24.-26.6. Vehkalahti, Rakila (Seppo Grönlund, Kalevi Suni ym.). 10.6. Hanko, Tåktom (Jörgen Palmgren, Jussi Lindström).

Normaalia selvästi heikompi esiintyminen. 80-luvulla havaittu keskimäärin viisi lintua vuodessa, parhaiden vuosien ollessa 1984 ja 1988, jolloin tavattiin 16 ja 12 yksilöä.

23.5.1988 Längelmäki, Lapinvuori (Tero Ilomäki).

Mehiläissyöjä-laji
Merops apiaster/superciliosus
(0,6,2)

7.6. Espoo, Seilimäki NE (Heikki Luoto). 25.8. Kirkkonummi, Rönnskär NE (Jouni Karppinen).

Vihertikka *Picus viridis*
(4,2,1)

23.5. Hollola, Tennilä ♂ (Kari Puumalainen).

Hyvin harvinainen vierailija. Edelliset havainnot vuosilta 1987, 1976, 1974 ja 1931!

Lyhytvarvaskiuru
Calandrella brachydactyla
(14,24,2)

14.10. Hanko, kaatopaikka (Heikki Luoto, Kari Aromäki, Antti Heikkilä ym.). 19.11. Lappeenranta, Toikansuo (Jouko Rantanen, Paavo Rantanen).

Keskiarvojen mukainen esiintyminen; 80-luvulla havaittu keskimäärin 2 yksilöä vuodessa. Havainnot keskittyvät syksyllä loka- ja marraskuulle, keväällä taas toukokuulle.

9.-10.10.1987 Mustasaari, Östra Norrskär (Ari Veijalainen, Jarmo Luuri, Petteri Mikkola ym.). Vuoden

ZEISS
Germany

Amerikanvesipääsky
Phalaropus tricolor 1kv
16.9. 1989 Lappeenrannas-
sa. – Valok. Esa Sojamo.

Pikkutuulihaukka
Falco naumanni +2kv koi-
ras 8.6. 1989 Siuntiossa.
– Valok. Mika Nieminen.

Alaskansirri
Calidris melanotos 1kv
17.9. Salossa.
– Valok. Henry Lehto.

Kahlaajapääsky
Glareola pratincola ad
4.-5.8. 1989 Siuntiossa.
– Valok. Mika Nieminen.

1987 havaintojen määrä nousee neljään.

Mustakiuru

Melanocorypha yeltoniensis
(0,0,2)

24.3. Joensuu, Linnunlahti ♂ (Pentti Zetterberg, Teija Zetterberg, Petri Hottola ja Jouni Pursiainen). **8.4.** Korppoo, Jurmo ♂ (Tom Lindroos, Jukka Nurmi, Hannu Kormano ym.).

Suomelle uusi lintulaji! Tarunhoh-toisen arojen lajin ilmestyminen peräti kahden yksilön voimalla alkukevääseen Suomeen oli vuoden järjestyvimpää harvinaisuushavaintoja. Mustakiuru pesii Kazakhsstanin aroilla, Kaspianmeren eteläpuolelta Altaivuorille ulottuvalla alueella. Se on osittaismuuttaja, jolla tiedetään olevan myös nomadisia taipumuksia. Pesimäajan jälkeinen liikehtiminen suuntautuu pääasiassa etelään ja lounaaseen, mutta myös pesimäalueiden pohjoispuolisille alueille. Pääasialliset talvehtimisalueet sijaitsevat Turkestanissa, Pohjois-Iranissa, Mustanmeren alueella ja Ukrainassa. Kevätmuutto ajoittuu maaliskuun puoliväliin ja loppupuoliskolle. Muualla Euroopassa lajia on tavattu Puolassa, Belgiassa, Länsi-Saksassa, Itävallassa, Italiassa, Kreikassa ja Romaniassa (Cramp & Simmons 1988, Glutz & Bauer 1985).

Isokirvinen *Anthus novaeseelandiae* (?,177,9)

6.5. Siuntio, Myrans (Jan Södersved, Henry Ekholm, Ilpo Huolman ym.). **18.9.** Siuntio, Myrans (Ilpo Huolman, Henry Ekholm). **20.9.** Lemland, Lågskär (Antti Mikala, Tapio Aalto, Sanna Laaka). **20.-23.9.** Turku, Åvik (Mikko Tamminen). **30.9.** Luvia, Säppi Ikv (Juha Sjöholm, Jari Peltomäki, Ulla Matturi ym.). **1.10.** Vaasa, Söderfjärden (Timo Lahti, Aarne Lahti, Ari Veijalainen). **12.10.** Korsnäs, Södra Björkö (Jan Södersved, Ilpo Huolman, Matti Sillanpää ym.). **14.-15.10.** Korsnäs, Södra Björkö (Ilpo Huolman, Henry Ekholm, Matti Sillanpää ym.). **8.11.** Espoo, Suomenoja (Sampo Laukkanen).

Siuntion ja Lågskärin linnut on hyväksytty lajilleen määritettyinä isokirvisinä, muihin havaintoihin sisältyy mongoliankirvisen *A. godlewskii* mahdollisuus. Siuntion lintu on vasta kuudes kevähavainto maastamme. Kahden huippusyksyn (1987 31 ja 1988 49 yksilöä) jälkeen jälleen vaatimattomampi esiintyminen.

29.8.1979 Espoo, Grunträsk (Henrik Lindholm). **19.9.1987** Korsnäs, Södra Björkö S (Ari Veijalainen, Mauri Ja-

Keltävästäräkki *Motacilla flava feldegg* koiras 14.5. 1989 Porissa.
– Valok. Pentti Kuusela.

lonen). **19.-20.9.1987** Korsnäs, Södra Björkö (Ari Veijalainen, Mauri Jalonen, Harry Seppälä ym.). **2.9.1988** Parikkala, Kaukola (Mikko Pöllänen, ilmoitti Jari Kontiokorpi). **4.9.1988** Pori, Fleiviikki (Hannu Koskinen, Timo Palomäki). **4.9.1988** Pori, Fleiviikki (Hannu Koskinen, Timo Palomäki). **9.10.1988** Mustasaari, Söderfjärden (Ari Veijalainen).
Vuoden 1988 yksilömäärä nousee 49:een.

Nummikirvinen *Anthus campestris* (57,58,4)

18.-21.5. Porvoon mlk, Brattnäs (Arto Juvonen ym.). **19.5.** Dragsfjärd, Vänö (Seppo Sällylä, Ilkka Laiho, Jari Lähteenoja ym.). **5.7.** Vaasa, Söderfjärden ad (Harry Seppälä). **30.7.-5.8.** Kotka, Hovinsaari Ikv (Ari Vuorio, Kimmo Heiskanen, Klaus Laine).

Tavanomaisen niukka esiintyminen. Havaitut yksilömäärät vuosina 1980-1989 7, 9, 5, 4, 1, 1, 2, 6, 3 ja 4.

20.7.1987 Hanko, Täktom ad (Martin Helin). **21.7. 1988** Hanko, Täktom ad (Sampo Laukkanen, Ville Vepsäläinen).

Iso-/Nummikirvinen

Anthus novaeseelandiae/campestris
(57,58,3)

9.10. Lemland, Lågskär W (Karno Mikkola, Hannu Kormano). **16.-17.10.**

Porvoon mlk, Sandön (Ilkka Kuvaja, Timo Aivila).

11.9.1988 Espoo, Espoonlahti (Kari Lindblom, Jiri Luoto, Jari Mäkinen ym.).

Keltävästäräkki

Motacilla flava feldegg
(0,1,1)

14.5. Pori, Kirrisanta ♂ r (Asko Eriksson, Pentti Kuusela, Lasse Luukkonen).

Toinen havainto tästä keltävästäräkin kaakkoisesta alalajista. Edellinen havainto on kesäkuulta 1985. Ruotsin kaikki 15 *feldegg*-havaintoa ovat toukokuulta (Breife ym. 1990). Alalajin määrittämisestä, ks. Hario & Numminen (1988).

Sitruunavästäräkki

Motacilla citreola
(10,37,1)

28.4. Helsinki, Kyläsaari ♀ (Jorma Tähtinen, Juhani Lehtivirta, Jari Lehtivirta).

Tavanomaista heikompi esiintyminen. Ennen vuotta 1989 tavattu 80-luvulla vuosittain keskimäärin kolme yksilöä. Parhaiden vuosien ollessa 1988 ja 1987 (kumpanakin vuonna 6 yksilöä) ja huonoimman 1981, jolloin lajia ei tavattu lainkaan. Kevähavaintojen osuus on 80-luvulla kasvanut

selvästi: havainnoista 19 on keväältä (14 ♂, 5 ♀) ja 13 syksyiltä (4 ad, 9 lkv). 60- ja 70-luvuilla syksyisistä nuorista linnuista tehtiin kaksi kertaa enemmän havaintoja (11) kuin keväisistä linnuista (5).

Vuorivästaräkki *Motacilla cinerea* (25,114,5)

5.5. Espoo, Kasavuori ♂ NW (Sampo Laukkanen). 17.6. Kuusamo, Kiutaköngäs (Ari Ahtiainen, Veikko Salo). 5.9. Sodankylä, UKK-puisto (Sakari Palmio, Vesa Palmio). 25.9.-1.10. Espoo, Suomenoja (Samuel Kallionpää, Mikko Huju, Panu Rajamäki). 29.10. Hanko, Taktom (Jörgen Palmgren, Kimmo Hotulainen, Jussi Lindström ym.).

Normaali esiintyminen. Karkkilan monivuotinen pesimäpaikka toista vuotta tyhjillään. Pohjois-Suomessa on Rengastustoimiston listauksen mukaan rengastettu poikue, mutta tästä ei ole saatu RK-ilmoitusta!

Västaräkki *Motacilla alba* (0,2,1)

9.5. Mietoinen, Mynälahti ♀ / 2kv ♂ (Tom Lindroos).

Linnussa todettiin pääasiassa Brittein saarilla pesivän *yarrellii*-alalajin piirteet. Aikaisemmat havainnot ovat: Turku, Ruissalo 23.4. ja 30.7. 1985 sekä Porvoo, Ruskis 16.4. 1988. Ruot-

sisssa, missä havainnot ovat selvästi runsastuneet 70-luvun lopulta lähtien, *yarrellii* on vuoteen 1989 mennessä tavattu 64 kertaa (Tyrberg 1990). Lähes kaikki Ruotsin havainnot (61) ovat keväältä-kesältä (Breife ym. 1990).

Sinipyrstö *Tarsiger cyanurus*

24.5. Siikajoki, Tauvo ♀-puk. (Heikki Pakkala). 20.6. Kuusamo, Valtavaara 2kv ♂ Ä (Ari Ahtiainen).

Mustapäätasku *Saxicola torquata* (30,107,4)

16.-19.4. Turku, Ruissalo 2kv ♂ *rubicola/hibernans* (Tom Lindroos). 27.4. Särkisalo, Ramsö ♂ (Tomi Muukkonen, T. T. Koskinen). 25.6. Joroinen, Puomila ♂ *maura* (Antero Lindholm, Osmo Huupponen). 4.9. Luvia, Säppi +1kv ♂ *maura* (Juha Niemi).

Ruissalon havainto on neljäs tästä roturyhmästä. Mustapäätaskun alalajien määrittämisestä ja esiintymisestä Suomessa ks. Jännes (1990).

12.-13.10.1988 Pori, Kuuminainen ♀-puk. *maura* (Hannu Koskinen, Timo Palomäki).

Arotasku *Oenanthe isabellina* (0,4,1)

15.-20.4. Helsinki, Viikki (Anssi Vähätalo ym.).

Edellisistä havainnoista kaksi on huhti-toukokuulta, yksi kesäkuulta ja kaksi syyskuulta.

Nunna-/Rusotasku

Oenanthe pleschanka/hispanica (0,1,0)

28.-29.10.1973 Helsinki, Viikki ♂ (Kaj Hällsten, Erkki Virolainen, Jarmo Fors).

Maamme ensimmäinen havainto tästä lajiparista.

Aavikkotasku *Oenanthe deserti* (3,2,1)

23.10. Lemland, Lågskär ♂ (Timo Hietanen, Tapio Aalto, Visa J. Rauste ym.).

Kuudes havainto maastamme. Aikaisemmat havainnot on tehty maaliskä- ja marraskuussa (3 havaintoa). Ruotsissa aavikkotasku on havaittu 16 kertaa ja on siellä harvinaisista *Oenanthe*-taskuista selvästi yleisin (Elmelid kirj. ilm.).

Ruosterastas *Turdus naumanni* (0,3,0)

27.4.1988 Karjaa, Malmkulla ♂ (Lars Grönlund).

Linnussa todettiin alalajin *naumanni* piirteet. Kaksi aikaisempaa havaintoa vuosilta 1980 ja 1983 koskevat alalajia *eunomus*. Muualla Euroopassa *n. naumanni* on tavattu yhteensä 27 kertaa ja havainnot keskittyvät talveen ja maaliskä-huhtikuuhun (Glutz & Bauer 1988).

Viirusirkkalintu

Locustella lanceolata (1,10,1)

27.-29.9. Lemland, Lågskär 1kv r (Kari Soilevaara, Tapio Aalto, Timo Hietanen ym.).

Kolmas syyshavainto tästä lajista. Ruotsin molemmat havainnot ovat syksyiltä (Hirschfeld 1988). Lajin erottaminen pensassirkkalinnusta ks. Alström (1989, 1990) ja Olsen (1990).

Ruokosirkkalintu

Locustella luscinioides (0,9,3)

29.-30.4. Tammisaari, Ramsholmen Ä (Göran Lindström, Sune Lindgren, Gustav Munsterhjelm). 21.-23.5. Parikkala, Sammallampi Ä r (Esko Veijalainen). 4.6.-14.7. Mustasaari, Raipaluoto Ä (Tuomas Lukkarinen, Aarne Lahti ym.).

Vuoden tauon jälkeen keskinkertais- ta hieman runsaampi esiintyminen. Vuoden 1984 ensirynnistuksen jälkeen (kolme havaintoa ja pesintä) havaintojen määrä on asettunut 1-3 linnun vuositasolle.

Mustapäätasku *Saxicola torquata rubicola/hibernans* 2kv koiras 16.-19.4. 1989 Turussa. – Valok. Mika Nieminen.

Pyrstötulkku *Uragus sibiricus* naaras
Kustavissa 27.4. 1989.
– Valok. Jari Kostet.

Nummikirvinen *Anthus campestris*
Porvoon mlk:ssa 20.5. 1989.
– Valok. Tomi Muukkonen.

Nuori nummikirvinen *Anthus campestris* 30.7. 1989 Kotkassa.
– Valok. Pentti Kuusela.

Aavikkojuoksija
Cursorius cursor ad
25.9. 1989 Kullaassa.
– Valok. Tapani Num-
minen.

Oriola oy. Optiikka

Isoturturikyyhky
Streptopelia orientalis
2kv 5.2. 1990 Porissa.
– Valok. Tapani Lilja.

Viirusirkkalintu *Locustella lanceolata* 1kv 27.-29.9. 1989 Lågskärillä.
– Valok. Pekka J. Nikander.

Kenttäkerttunen

Acrocephalus agricola
(0,10,1)

28.7. Helsinki, Vanhankaupunginlahti +1kv r (Tuomo Salmela).

24.5.1988. Joensuu, Höytiäisen lintu-
asema r (Juha Miettinen, Jouko Tius-
sa, Risto Sulkava).

Vuoden 1988 yksilömäärä nousee neljään, mikä on toistaiseksi korkein vuosisumma. Kaikki maassamme tehdyt havainnot koskevat keväisiä tai kesäisiä ad-lintuja. Ruotsissa tavatuista yhdeksästä linnusta viisi on ollut syksyisiä lintuja, jotka yhtä lukuunottamatta ovat olleet nuoria. Länteen päin mentäessä kenttäkerttusen esiintyminen painottuu vielä selvemmin syksyyn. Englannin 17:stä havainnosta vain kolme on keväältä (Rogers ym. 1990).

Pikkukultarinta *Hippolais caligata*
(0,7,1)

4.6. Pernaja, Hamnskär Å (Arto Juonen, Seppo Sarvanne, Matti Seppä).

Vuoden 1981 ensihavainnon jälkeen laji on havaittu vuosina 1984, 1986, 1987 ja 1988. Havainnoista yksi on syksyiltä, loput keväältä-kesältä. Kuinkahan monta vaimeasti laulavaa ja vaatimattomassa pensasbiotoopissa viihtyvää pikkukultarintaa viettää vuosittain kesäänsä maassamme?

Hippiäisuunilintu

Phylloscopus proregulus
(26,203,46)

1.10. Varkaus, Pitkälänniemi (Heikki Kotilainen). 9.10. Kirkkonummi, Porkkala (Henrik Lindholm, Jyri Heino, Mika Nieminen). 10.10. Hanko, Kaupunki 2 (Henrik Lindholm, Mika Nieminen, Roland Sundström). 10.10. Pori, Kuumainen (Hannu Koskinen). 11.10. Hanko, Långören (Hannu Jännes, Antti Mikala, Sampsa Cairénus). 11.10. Pori, Reposari Å (Pekka Eriksson, Juha Sjöholm, Hannu Koskinen). 12.10. Pori, Kuumainen (Hannu Koskinen). 14.10. Korsnäs, Södra Björkö (Jan Södersved, Henry Ekholm, Kari Tomikoski). 14.10. Pyhäranta, Rihtniemi (Rami Metsäranta, Mika Salmi). 14.10. Luvia, Säppi 3 (Jouni Riihimäki, Pekka Suhonen ym.). 14.10. Pyhäranta, Rihtniemi (Markku T. Santamaa, Tom Lindbom, Pekka Alho). 15.10. Luvia, Säppi (Jari Peltomäki, Lasse Luukkonen, Ulla Matturi ym.). 16.10. Luvia, Säppi (Jari Peltomäki). 18.10. Mustasaari, Östra Norrskär (Aarne Lahti, Mauri Jalonen, Timo Pettay ym.). 4.11. Mäntsälä, Soukkio (Olli Elo, Paavo Posti). 19.11. Korsnäs, Södra Björkö (Aarne Lahti, Mauri Jalonen, Osmo Lammi ym.).

Edellisten lisäksi rengastettiin 27 yksilöä ajalla 28.9. - 24.10. Yhteensä

siis havaittiin 46 yksilöä, mikä on kaikkien aikojen paras vuosisumma. Edellinen ennätys oli vuodelta 1982, jolloin havaittiin 45 yksilöä. Myös Ruotsissa todettiin kaikkien aikojen runsain esiintyminen, noin 60 yksilöä (Tyrberg 1990). Yllättäen Englannissa, missä yleensä nähdään Länsi-Euroopan suurimmat hippiäisuunilintumäärät, havaittiin vain 28 yksilöä (Rogers ym. 1990). Hippiäis- ja kirjosiipiunilinnun muuton ajoittumisesta Ruotsissa ks. Ullman (1989).

5.10.1988 Uusikaupunki, Liesluoto (Tapio Lineri). 16.10.1988 Joensuu, Kuhasalo (Jouni Pursiainen ym.).

Kirjosiipiunilintu

Phylloscopus inornatus
(41,268,14)

14.9. Pattijoki, Pattijokisuu (Kari Varpenius). 22.9. Luvia, Säppi (Jari Peltomäki, Ulla Matturi). 28.9. Uusikaupunki, Pyhämaa (Raimo Virtanen). 28.9. Siikajoki, Tauvo (Juha Repo). 28.9. Lemland, Lågskär (Tapio Aalto, Timo Hietanen, Hannu Kormanen ym.). 9.10. Kirkkonummi, Porkkala (Henrik Lindholm, Mika Nieminen). 10.10. Luvia, Säppi (Juha Niemi, Ulla Matturi, Jari Peltomäki). Lokakuun puoliväli Helsinki, Kallio (Leila Haukiala). 16.10. Pori, Kuumainen (Tapani Lilja). 21.-22.10. Pälkäne, Luikala (Jouni Lindqvist, Harri Tuomenoja, Tapio Tuomenoja). 11.11. Espoo, Laajalahti (Pekka Routasuo, Raulo Yrjölä, Antti Mikala).

Edellisten lisäksi rengastettiin kolme yksilöä. 80-luvulla on havaittu vuosittain keskimäärin 25 lintua, joten vuoden 1989 määrät jäävät selvästi alle keskiarvon. Ruotsissa todettiin normaali syysesiintyminen, 35 yksilöä.

2.10.1982 Asikkala, Pulkkilanharju (Pekka Saikko, Heikki Kolonen, Ilpo Kekki ym.). 17.9.1983 Siikajoki, Tauvo (J. Heikkinen, Arvo Ohtonen, M. Tynjälä). 26.9.1988 Ylöjärvi, Vasamaniemi (Olli-Pekka Liinalaakso, Rainer Mäkelä). 3.10.1988 Pori, Tahkoluoto (Hannu Koskinen). 3.10.1988 Joensuu, Kuhasalo (Jouni Pursiainen, Matti Kapanen).

Ennätysvuoden 1988 yksilömäärä nousee 69:een.

Tiltaltti *Phylloscopus collybita tristis*
(0,47,2)

9.-10.10. Luvia, Säppi 1kv r (Jari Peltomäki, Ulla Matturi, Juha Niemi). 15.-17.10. Luvia, Säppi r (Ulla Matturi, Jari Peltomäki). Lintu kuoli ja tallennettiin Helsingin yliopiston eläinmuseon kokoelmiin.

30.9.1987 Lemland, Lågskär 1kv r (Pekka Suhonen, Tapio Aalto, Tuija Sorsa ym.).

Tulipäähippiäinen
Regulus ignicapillus

(1,2,1)

11.4. Ylistaro, Kitinoja Ä (Jarmo Ojanen).

Huomattavan aikainen ja yllättävä sisämaahavainto tästä aikaisemmin vain lounaisilla ja eteläisillä lintu-
asemillamme tavatusta lajista.

Sepelsieppo *Ficedula albicollis*
(n. 35,56,5)

29.-30.4. Korppoo, Jurmo ♂ (Pasi Pirinen ym.). **14.5.** Uurainen, Kuukka-järvi ♂ (Annikki Kolu). **15.5.** Pori, Kirrisanta ♂ (Tapani Lilja, Asko Eriksson, Seppo Rajasammal ym.). **22.5.** Porvoon mlk, Äggskär ♂ (Markku O. Tunturi, Heikki Ropponen, Jussi Heikkilä ym.). **26.5.** Lemland, Lågskär 2kv ♂ r (Tapio Aalto, Timo Hietanen, Arto Keskinen ym.).

Varsin tavanomainen esiintyminen, joskin Uuraisten sisämaahavainto on mielenkiintoinen.

Partatiainen *Panurus biarmicus*
(1,60,24)

20.10. Lemland, Lågskär 24 (Visa J.

Rauste, Tapio Aalto, Timo Hietanen ym.).

Vain yksi havainto, tosin sitäkin suuremmasta parvesta. Ruotsissa kaikkien aikojen runsain esiintyminen; esimerkiksi Tåkernilla pesi tuhansia pareja ja Hornborgasjöllä 300 paria. Huomionarvoista on, että lajia ei Ruotsissakaan tavattu normaalin levinneisyysalueen ulkopuolella (Tyrberg 1990), mikä osaltaan selittänee sen miksi partatiaisia ei Suomeenkaan eksynyt enempää. Lajin leviämishistoriasta Euroopassa ja käyttäytymisen erikoispiirteistä ks. Routasuo (1987).

29.4.1988. Raisio, Raisionlahti ♂ (Tapio Lineri). Aikaisemmin on hyväksytty kaksi lintua samalta paikalta.

Viitatiainen *Parus palustris*
(n.5,3,0)

17.9.1988 Ylämaa, Väkeväjärvi NE (Klaus Laine, Kimmo Heiskanen, Hannu Kärkkäinen ym.).

Havainto on aikaisemmin hylätty (Lintumies 24:255), mutta voitiin saatujen lisätietojen perusteella hyväksyä uusintakäsittelyssä.

Punapyrstölepinkäinen
Lanius isabellinus

(0,3,1)

11.6. Hamina, Kirkkojärvi ♀ (Martti Vattulainen, Lasse Lindström).

Neljäs havainto tästä kaakkoisesta lajista. Aikaisemmista havainnoista kaksi on lokakuulta ja yksi touku-
kuulta. Ruotsin kaikki neljä havaintoa ovat loka-marraskuulta (Breife ym. 1990).

Havainnoitsijoita muistutetaan punapyrstölepinkäisen alalajista *phoeniceoides*, joka nuoruuspuvussa, siipikaaviota lukuun ottamatta, on lähes identtinen nuoren pikkulepinkäisen kanssa. Tällainen "myöhäinen pikkulepinkäinen" pyydystettiin Ruotsin Nidingenissä lokakuussa 1984 ja huomattiin punapyrstölepinkäiseksi vasta, kun siipikaavio rutiininomaisesti tarkistettiin rengastuksen yhteydessä (Per Alström suull. ilm.).

Mustaotsalepinkäinen

Lanius minor

(28,50,8)

20.5. Parikkala, Kaukola (Mikko Pölänen, ilmoitti Jari Kontiokorpi). **6.6.** Nastola, Ruuhijärvi (Kari Reinikainen, Jari Miettinen, Jorma Pulkkinen). **10.-11. 6.** Vaasa, Söderfjärden ♂ (Aarne Lahti ym.). **noin 10.7.- heinäkuun loppuun** Vihanti, Lumimetsä ad ♂ (Toivo Kirkkomäki). **7.8.** Hanko, Täk-tom ad (Ari Ahtiainen). **10.8.** Pyhtää ad (Ari Lehtinen). **24.-25.8.** Huittinen, Vesiniitty ad (Hannu Koskinen,

Partatiaisparvi *Panurus biarmicus* Lågskärillä 20.10. 1989. – Valok. Jouni Riihelä.

Jukka Pessa). 26.8.-3.9. Yläne, Kirkkonkylä ad (Kari Karhu, Veli-Pekka Rautiainen ym).

Jälleen runsas esiintyminen. Edellisvuonna havaittiin kymmenen yksilöä, mikä on toistaiseksi korkein vuosisumma.

7.5.1988 Dragsfjärd, Hiittinen (Pertti Panula, Lotta Lassenius-Panula).

Pikkusirkku *Emberiza pusilla*

25.-27.11.1984 Helsinki, Kyläsaari (Markku Heinonen ym.).

Poistettu tarkastettavien lajien luettelosta vuodesta 1986.

Pyrstötulkku *Uragus sibiricus*

(0,0,1)

25.-27.4. Kustavi, Kaurissalo ♀ (Jari Helstola, Seppo Kallio).

Euroopan ensimmäinen havainto tästä "kuuman rarikevään" suurimmasta yllättäjästä! Pyrstötulkun levinneisyysalue ulottuu Ob- ja Irtysjokien latvoilta itään aina Japaniin saakka. Flintin ym. (1984) mukaan laji on paikkalintu, jolla on nomadisia taipumuksia.

Todennäköisiä tarha- ja häkkikarkulaisia Presumed escapes

Intianhanhi *Anser indicus*

13.-29.9. Kemiö, Sjöfax (Jukka K. Nurmi). 15.9. Kemiö, Strömma ad (Sampsa Cairenius, Jyrki Lausamo, Visa Rauste). 28.9. Siipyy, Kilhamn (Tapani Numminen, Heikki Assinen, Oiva Assinen). 20. 5. 1988 Siikajoki, Säärenperä 2 (Toivo Kirkkomäki, Samuli Kirkkomäki). 19.8.-25.9.1988 Siikajoki, Tauvo (Juha Repo).

Mandariinisorsa *Aix galericulata*

(1,13,2)

23. 4. Suodenniemi, Kirkkojärvi 2 ♂ (Seppo Aro, Reijo Lähteenmäki).

Kuparisorsa *Oxyura jamaicensis*

(0,0,1)

8.7. Siikajoki, Säikänlahti ♂ (Teemu Fyrsten, Petteri Polojärvi ym.).

Ensimmäinen havainto tästä alunperin amerikkalaisesta, Euroopassa yleisestä tarhalajista. Englannissa tarhakarkulaisista on muodostunut nopeasti

elinvoimainen luonnonvarainen populaatio: vuoden 1965 kuudesta pesivästä parista kanta on vuoteen 1983 mennessä kasvanut noin 1800:aan lintuun (Madge & Burn 1988).

Indigopeippo *Passerina cyanea*

(0,1,2)

3.-7.5. Ylitornio, Ristioja ♂ (Jorma Halonen, Taneli Halonen, Reino Ristioja). 12.-24.5. Utsjoki, Rihtniemi ♂ (Rami Metsäranta, Mika Salmi).

Ensimmäinen havainto tästä pohjoisamerikkalaisesta lajista on vuodelta 1982. Laji on pitkän- ja keskipitkänmatkan muuttaja, joten mahdollisuudet luonnonvaraiseen harhautumiseen ovat olemassa, mutta sitä pidetään myös häkkilintuna Euroopassa. RK päätti säilyttää lajin "häkkilintukategoriassa", kunnes lisätietoja lajin asemasta muualla Euroopassa saadaan.

Korjaukset Corrections

Niittysuohaukka *Circus pygargus*

Lintumies 24:241; Kirkkonummi 20.6. ad ♂ havaintovuosi on 1987.

Hylätyt havainnot Records not accepted

Silkki- /jalohaikara

Egretta alba/garzetta

18.6. Ikaalinen, Läykkälänlahti

Metsähanhi *Anser fabalis rossicus*

14.10. Janakkala, Uhkoila

Lyhytnokkahanhi

Anser brachyrhynchus

22.4. Kokkola, Rödsö NE

Intianhanhi *Anser indicus*

3. 9. Tenhola, Rilax.

Lumihanhi *Anser caerulescens*

21.-26.4.1987 Liminka, Temmesjokivarso 2 "sinihanhi". 23.9.1987 Mustasaari, Söderfjärden "sinihanhi". 8.5.1988 Lempäälä, Ahtialanjärvi.

25.5.1988 Pyhtää, Ristisaari m "sinihanhi". 20. ja 22.4. Äetsä, Keikyä 2. 22.4. Uusikaupunki, Lepäinen "sinihanhi".

Limingan "sinihanhen" näkivät huhujen mukaan ainakin kymmenet lintuharrastajat, joten siitä luulisi löytyvän RK:n kaipaamia lisätietoja ja/tai valokuvia.

Isohaarahaukka *Milvus milvus*

19. 5. Äetsä, Meskala N. 28. 5. Kärkölä, Järvelä NE.

Pikkukorppikotka

Neophron percnopterus

23.9.1986 Hämeenkyrö, Mannanmäki.

Hanhikorppikotka *Gyps fulvus*

14.4. Uusikaupunki, Karhukari ad.

Arosuohaukka *Circus macrourus*

1.9. Hanko, Täktom +2kv ♂ WNW. 8.9. Sodankylä, UKK-puisto ♂. 10.9. Kokemäki, Puurijärvi n.

Niittysuohaukka *Circus pygargus*

16.4. Pori, Fleiviikki 2kv. 15.5. Korpoo, Jurmo ♀-puk. 28.5. Turku, Marttila 2kv.

Pikkukiljukotka *Aquila pomarina*

10.5. Kirkkonummi, Saltfjärden 2kv.

Kiljukotka *Aquila clanga*

2.5. Artjärvi, Säyhteenjärvi.

Tunturihaukka *Falco rusticolus*

31.3.1970 Oravainen, Kimo

Punajalkaviklo x lampiviklo

Tringa totanus x stagnatilis

16.7.1988 Siikajoki, Tauvo juv

Mehiläissyöjä *Merops apiaster*

25.5. Kittilä, Kuivasalmi

Mongoliankirvinen

Anthus godlewskii

30.9. Luvia, Säppi 1kv.

Nummikirvinen *Anthus campestris*

25.7. Espoo, Perkkää.

Punakottarainen *Sturnus roseus*

25.6. Järvenpää, Loutti ad.

Alppirautiainen *Prunella collaris*

23.9.1988 Pernaja, Enskär.

Ruokosirkkalintu

Locustella luscinioides

10.6. Anjalankoski, Muhjärvi.

Taiturikultarinta

Hippolais polyglotta

25.8.1988 Kirkkonummi, Söderskär

Kirjosieppo x sepelsieppo
Ficedula hypoleuca x albicollis
12.5. Karkkila, Massakoski 2kv ♂.

Valkopäätiainen *Parus cyanus*
2.11. Viitasaari, Niinilahti.

Partiainen *Panurus biarmicus*
5.7.1986 Viitasaari, Vuorilahti 8.

Summary: Report of rare birds in Finland 1989

This is the fifteenth annual report of the Rarities Committee in Finland. It lists a total of 304 records for 1989, 89.2% of which have been accepted. Several records waiting for verification and still under consideration will be published in the Committee's next reports. A set of pre-1989 records, from which the final assessment was made only now, is included in this report.

The details included for each record are: date and locality, number of birds if more than one, other details if known (kv = calendar-year, ♂ = male, ♀ = female, jp = adult breeding plumage, tp = non-breeding plumage, vp = transient plumage, naaras-puk. = subad. male/female, Ä = singing, r = ringed, m = migrating).

The three numbers in brackets after each species' name give the totals of specimens observed in Finland (1) before 1975, (2) in the period of 1975-1988, and (3) in 1989, respectively.

The number of rarity species (70) and the total number of records accepted (276) were both quite close to the yearly mean since the reduction of the number of species considered by the Committee (from the beginning of 1986). In spring five new species were added to the Finnish list and there were also good numbers of *Anser brachyrhynchus*, *Anser caerulescens* and *Falco vespertinus*. In the summer the most notably phenomenon was the small "influx" of four *Glareola pratincola* in August. Also the numbers of *Sterna sandvicensis* and *Lanius minor* were higher in the late spring-summer than usually. In the autumn *Phylloscopus proregulus* occurred in record numbers whereas the numbers of *Ph. inornatus* and *Anthus novaeseelandiae* were lower than in the last couple of years.

Five new species were added to the Finnish list: *Melanocorypha yeltoniensis* (2 records), *Uragus sibiricus*,

Aythya collaris, *Mergus cucullatus* (2 records) and *Falco naumanni*. Other top rarities included *Turdus naumanni naumanni* (first record of this race), *Actitis macularia* (second record), *Cursorius cursor* (second), *Motacilla flava feldegg* (second), *Apus melba* (second) and *Larus melanocephalus* (third).

Kirjallisuus

- Alström, P. 1989: Bestämning av träsk-sångare *Locustella lanceolata*. - Vår Fågelvärld 48:335-346.
- Alström, P. 1990: Att bestämma träsk-sångare och gräshoppsångare. - Vår Fågelvärld 49:446-447.
- Breife, B., Hirschfeld, E., Kjellen, N. & Ullman, M. 1990: Sällsynta fåglar i Sverige. Vår Fågelvärld, Supplement 13. Lund.
- Connors, P. 1983: Taxonomy, distribution and evolution of Golden Plovers (*Pluvialis dominica* and *P. fulva*). - Auk 100:607
- Cramp, S. & Simmons, K.E.L. (toim.) 1977: The Birds of the Western Palearctic, Vol. I.- Oxford University Press. Oxford.
- Cramp, S. & Simmons, K.E.L. (toim.) 1980: The Birds of the Western Palearctic, Vol. II.- Oxford University Press. Oxford.
- Cramp, S. & Simmons, K.E.L. (toim.) 1988: The Birds of the Western Palearctic, Vol. V.- Oxford University Press. Oxford.
- Dunn, J.L., Morlan, J. & Wilds, C.P. 1987: Field identification of forms of Lesser Golden-Plover.-International Bird Identification; Proceedings of the 4th International Identification Meeting. International Birdwatching Center, Eilat.
- Flint, V.E., Boehme, R.L., Kostin, Y.V. & Kuznetsov, A.A. 1984: A Field Guide to the Birds of the USSR. Princetown University Press. New Jersey.
- Fredriksson, R. & Tjernberg, M. 1990: Fältbestämning av tundrapipare i ung-fågel- och vinterdräkt.- Fåglar i Uppland 17:33-41.
- Glutz von Blotzheim, U.N. & Bauer, K. M. 1985: Handbuch der Vögel Mitteleuropas. Band 10. - AULA-verl. Wiesbaden.
- Glutz von Blotzheim, U.N. & Bauer, K. M. 1988: Handbuch der Vögel Mitteleuropas. Band 11. - AULA-verl. Wiesbaden.
- Hario, M. 1986: Itämeren lokkilinnut.-SLY:n Lintutieto Oy. Helsinki.
- Hario, M., Numminen, T. & Palmgren J. 1988: Rariteettikomitean hyväksymät vuoden 1987 harvinaisuushavainnot.- Lintumies 23:186-201.
- Hario, M., Numminen, T. 1988: Keltavästäräkin *feldegg*-rodun määrittämisestä.-

Lintumies 23:216-217.

- Hario, M., Numminen, T. & Palmgren, J. 1989: Rariteettikomitean hyväksymät vuoden 1988 harvinaisuushavainnot.- Lintumies 24:238-256.
- Hirschfeld, E. 1989: Sällsynta fåglar i Sverige 1988 - rapport från SOF:s raritetskomitee.-Vår Fågelvärld 48:447-463.
- Hughes, B. 1990: Captive Waterfowl Survey. - Birding World 3:330.
- Jännes, H. 1990: Mustapäätaskan *Saxicola torquata* alalajien ja sukupuolen määrittämisestä sekä lajin esiintymisestä Suomessa. - Lintumies 25:162-175.
- Kjellen, N. 1990: Köns- och åldersfördelning hos flyttande och övervintrande rovfåglar i Skåne. - Vår Fågelvärld 49:211-220.
- Madge, S. & Burn, H. 1988: Wildfowl. An identification guide to the ducks, geese and swans of the world.-Christopher Helm. London.
- Olsen, K.M. 1988: Sjaeldne fugle i Danmark og Grönland i 1986 og 1987.- Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 82:81-100.
- Olsen, K.M. 1990: Att bestämma träsk-sångare samt en kommentar till *Locustella*-sångaren i Falsterbo den 28 september 1984.-Vår Fågelvärld 49:185.
- Rogers, M. J. and the Rarities Committee 1990: Report on rare birds in Great Britain in 1989. - Brit. Birds 83:439-496.
- Routasuo, P. 1987: Valloittava partiainen on ruovikon akrobaatti.- Lintumies 22:155-159.
- Sharrock, J.T.R. (toim.) 1982: Birds new to Britain and Ireland.-T & A D Poyser. Calton.
- Tyrberg, T. 1990: Fågelrapport för 1989.- Vår Fågelvärld 49:389-428.
- Ullman, M. 1989: Varför är nordliga taigasångare *Phylloscopus inornatus* och kungsfågelsångare *Ph. proregulus* tidigare än sydliga? - Vår Fågelvärld 48:467-475.

Kirjoittajien osoitteet - Authors' addresses

Hannu Jännes
Ville Vallgrenin tie 3,
SF-02600 ESPOO

Tapani Numminen
PL 20
SF-21531 PAIMIO

Pekka J. Nikander
Karstulantie 8 C 38
00550 Helsinki

Jörgen Palmgren
Aallonkohina 6 E 57
02320 Espoo